

Чорні уривки

Володимир Сосюра

ЧОРНІ УРИВКИ

(Фантазія)

I

Далеко десь кричать гудки...
Куди, куди з залізного полону?..
Далеко десь:
і дим, і жах... і пострілів далекий племін...
далеко десь...
іду.
Кому, кому очі заплакані огні
і порозбивані вітрини?..
Нащо ці сльози?..
Мов по інерції, вагони вдалині біжать без
паровоза.
Забутий прапор ось.
Він до стіни приколотий багнетом:
його зірвать нікому не вдалось...
І важко цокають мої заковані штиблети.
Так.
Ми перемогли.
Але ні їх, ні нас
Розбита станція... в провалля видно зорі...
Лиш вартовий стоїть біля вікна,
За мною стежить мертвим зором.
Кому, кому очі заплакані огні
і порозбивані вітрини?..
Нащо ці сльози?..
Мов по інерції, вагони вдалині
біжать без паровоза...
без паровоза...

II

Стоїть на фоні заляпаної мозком стіни,
в струмочках крові...

і хилиться все нижче...

Дивись під вії золотисто-сині:
озера.

Тьма.

Немов поверхня місяця, вода переді мною...

Із очеретів човен тінню випливає.

І Ід човні двоє.

Дивись під вії золотисто-сині:

од ліхтаря огонь,

і на снігу холодні довгі тіні...

Дзвонять (так саодиоко і далеко,
мов на пожарищі сльоза об камінь)...

Дивись під вії золотисто-сині:

акації шумлять... а білі пелюстки
на лаві і в твоїм волоссі...

Про це ще згадую так гірко і так ясно я,
ще й досі.

...Акації шумлять...

Я — мимо.

А позаду деє

лежить розкинувшись вона

і місяцю востаннє віддається...

III

На площі я.

Проміння точиться на статуї, на лати

і на замки янтарную кладе печать.

Застрягла ніч у циферблаті,
спинила час.

Куди не глянь: асфальт і провона,
які нещодавно мотала буря,
немов волосся в час кохання...

Там: ніс орудія повітря нюхає над муром,
набоями опоросився кулемет...

А хтось стоїть, чекає хтось,

і руки він простяг, немов перед прощанням.

Отак: стоять, не мислить і не знати.

Хай щоки м'ні багряним холодом торкає
і тягне вдаль, за прокляте Сьогодні...

Отак: не мислить і стоять.

Цеха. Цеха.

І порох на станки осів,
немов на золотом тиснені томи,
в якійсь бібліотеці.

Ремінний шум,
зелений шум
за мною вже не поженеться...

Ремінний шум,
зелений шум...

Колись і я тут пальці молотком не раз збивав
і на дзвінок ішов
такий веселий і в смуглявій блузі...

Ще вчора йшли на смерть мої останні друзі,
й ніхто не вийшов із огня...

Уже не буду я ні в "Гарті", ані в "Плузі"1...

Кому ж декретом я?..

Дзвеніть, підковки, синім дзвоном,
нехай волосся димарів
шалений вітер юно гонить
знов од зорі і до зорі.

Дзвеніть, підковки, синім дзвоном.

Нехай сьогодні я чужий,
але настане день червоний,
такий червоний, любий мій, —
і скаже хто, що в дні знемоги
продався за червінець я...

Роздайтесь, світові дороги,
я хочу бурі і огня!

Нема людей, — нехай тумани,
з розгону хай — об груди груди,
але з'явись нам океанно,
землі нової юний рух!

Цеха. Цеха.

Вже місто за мною.
Круг мене — нікого.
Лиш вітер рукою
сніжинки під ноги.

Сніжинки, сніжинки,
я в муці, в знемозі,

підковками дзвінко
не б'ю по дорозі.

Куди не погляну —
ні хати, ні знака.
На місяць туманний
не виють собаки.

Пустелі, пустелі,
мов мертвих обличчя...
А зоряна стеля
кудись мене кличе.

Нарешті, за гаєм —
за хатою хата...
Чого 5К я блукаю,
як Марко Проклятий?..

Чи сніг, чи утома,
чи сон мені сниться?..
На призьбі знайома
сидить молодиця.

— Ну, драстуй, — говорю,
од неї ж мовчання...
І дивляться зорі
на очі кохані...

А очі не бачать.
Упав на коліна,
цілую і плачу,
кричу, мов дитина:

— Хіба ж я забуду!
А сльози — водою...
Шалено до грудей
припав головою...

Встаю, мов заклятий,
цілую востаннє.
Із кожної хати

на мене — мовчання...

Село вже за мною.

Круг мене — нікого.

Лиш вітер рукою —
сніжинки під ноги.

Грудень, 1923